

STYRESAK

GÅR TIL: Styremedlemmer
FØRETAK: Helse Vest RHF
DATO: 22.08.2017
SAKSHANDSAMAR: Ivar Eriksen
SAKA GJELD: **Revidert rettleiar for for tidlegfaseplanlegging i sjukehusbyggprosjekt**

ARKIVSAK: 2017/833
STYRESAK: **089/17**

STYREMØTE: **07.09. 2017**

Saka er felles for alle 4 regionar, og er difor ikkje skriven på nynorsk.

FORSLAG TIL VEDTAK

1. Styret godkjenner revidert *Veileder for tidligfasen i sykehusbyggprosjekter* og ber om at den oversendes Helse- og omsorgsdepartementet
2. Veilederen erstatter gjeldende veileder for tidligfaseplanlegging i sykehusprosjekter fra 2011 og skal tas i bruk for alle nye prosjekter
3. For pågående byggeprosjekter skal den reviderte veilederen tas i bruk fra nærmest påfølgende faseovergang, tilpasset det enkelte prosjektets behov og innhold

Fakta

1. Hva saken gjelder

Bruken av Veileder for tidligfasen i byggeprosjekter er gjort obligatorisk for alle investeringsprosjekter over 500 millioner kroner gjennom vedtak i foretaksmøter i de regionale helseforetakene. Veilederen har vært i bruk i sin nåværende form siden 2011. Det var Helsedirektoratet som stod som eier av denne veilederen.

Etter at Sykehusbygg HF ble opprettet i 2014, ble eierskap og forvaltning av veilederen overført til dette foretaket fra de fire regionale helseforetakene. I oppdragsdokument for 2015 fikk Sykehusbygg HF i oppdrag å forestå den videre forvaltning og eierskap til veiledere, planleggingsverktøy og nettsteder som var utviklet for sykehusplanlegging i Helsedirektoratets regi - herunder Veileder for tidligfasen i byggeprosjekter.

Foretaksmøtet i de regionale helseforetakene den 10.01.2017 ba «de regionale helseforetakene om å:

revidere veileder for tidligfaseplanlegging slik at den blir samstemt med veileder for utviklingsplan.»

Dette oppdraget ble gitt videre til Sykehusbygg HF av de fire eierne i oppdragsdokument for 2017.

Det er i tråd med oppdraget utarbeidet en veileder og denne er vedlagt saken. Veilederen er behandlet i møtet mellom de administrerende direktørene i de fire regionale helseforetakene og legges nå frem for de fire regionale styrene gjennom likelydende styresaker.

Kommentarer

2. Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer.

Prosess for revisjon

Arbeidet med revisjon av Veileder for tidligfasen i byggeprosjekter startet opp i 2015, med et bredt opplagt erfaringsseminar i regi av Sykehusbygg HF. Utgangspunktet for seminaret var bl.a. erfaringer med veilederen fra 2011 og behovet for tilpasning til utviklingsplaner.

Ut fra erfaringsseminaret i november 2015 utarbeidet Sykehusbygg HF en foranalyse og et forslag til mandat for revisjon av tidligfaseveilederen.

Selve revisjonen av veilederen har vært organisert som et prosjekt i Sykehusbygg HF, med en prosjektgruppe og en referansegruppe. Prosjektgruppen har bestått av representanter fra hvert av de fire regionale helseforetakene, og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) som har vært representert med observatør. Referansegruppa har bestått av representanter fra helseforetakene, NTNU, rådgiverbransjen, Statsbygg og Forsvarsbygg. Prosjektet er også forankret hos eiendomsansvarlige i de fire regionale helseforetakene.

Forslaget til revidert veileder ble den 07.03.2017 sendt de fire regionale helseforetakene for innspill med svarfrist 03.04.2017.

Innspillene som kom inn støttet opp om revisjonen, men anbefalte noen tydeliggjøringer og presiseringer. De innspillene som kom inn, er innarbeidet i den versjonen som er forelagt administrerende direktører i de fire regionale helseforetakene. Ingen innspill gjorde det nødvendig med vesentlige endringer i innhold eller oppbygging.

Endringer i den reviderte veilederen

De viktigste endringene som er foreslått i veilederen er:

➤ *Endring av idéfasen til prosjektinnramming*

Denne fasen er betydelig forenklet i forhold til den tidligere idéfasen og er foreslått å hete Prosjektinnramming. Den initielle fasen har som formål å ramme inn prosjektet ved å definere mål, forutsetninger og rammer for både tiltaket og den videre planprosessen.

Avgrensning og beskrivelse av hvilke alternativ som skal utredes foreslås å inngå som en del av prosjektinnrammingen, mens alternativsvurderinger knyttet til program og bygg utføres i første del av konseptfasen.

Med disse endringene ønsker man blant annet å unngå at for mange byggrelaterte utredninger gjøres før man har fått avklart virksomhetsmessige forhold i arbeidet med utviklingsplaner.

➤ *Egen planprosess for valg av lokalisering og tomt*

Revidert veileder foreslår en egen planprosess når det gjelder saker som angår lokalisering av bygg. Forslaget skal sikre at uavklarte tomteforutsetninger ikke skal trekkes med for langt inn i en tidligfaseprosess. Dette er også ment å tydeliggjøre hva som ligger i alternativsvurderinger i de ulike planfasene og hvilke kriterier som bør legges til grunn. Det tydeliggjøres også et beslutningsmessig skille mellom lokalisering- og bygningsmessige alternativ.

➤ *Todeling av konseptfasen*

Denne endringen gjøres for å skille mellom utvikling av hovedprogram og alternativsvurdering på den ene siden, og valg og utdyping av hovedalternativ (skisseprosjekt) på den andre siden. På denne måten skal det sikres at det utføres nødvendige alternativsvurderinger, uten at det lages skisseprosjekter for flere enn ett hovedalternativ.

➤ *Gjennomgående metoder og verktøy*

Veilederen beskriver hvilke verktøy som legges til grunn/benyttes for ulike prosesser og aktiviteter i hver fase. Dette skal utvikles videre med klikkbare hyperkoblinger til de aktuelle verktøyene.

➤ *Tydeliggjøring av beslutningspunkter og prosjekterstyring*

Hovedstrukturen når det gjelder faseinndeling og beslutningspunkter er beholdt fra den gjeldende tidligfaseveilederen, men beslutningenes grunnlag og innhold er tydeligere. I tillegg legges det inn et nytt beslutningspunkt 3A midtveis i konseptfasen, der prosjekteier beslutter hvilket hovedalternativ som skal videreutvikles for beslutning.

Alternativ lokalisering og valg av tomt skal være gjort senest innen beslutningspunkt 3A, dvs. før skisseprosjekt igangsettes.

Ansvar for å beslutte forslag til styringsdokument og mandat for påfølgende fase reguleres i tråd med fullmaksstrukturen for det enkelte regionale helseforetak.

Konklusjon

3. Administrerende direktørs anbefaling

Revisjonen av tidligfaseveilederen har hatt som mål å tilpasse den til veileder for utviklingsplaner samtidig som den skulle bidra til en tydeliggjøring og effektivisering av tidligfasen, basert på de erfaringer som er gjort med bruken av den første utgaven.

Når det gjelder kvalitet, tidsbruk og kostnader i selve tidligfasen, er det grunn til å anta at tydeligere prosess- og innholdskrav i den reviderte veilederen vil bidra positivt.

Selve beslutningsprosessen i de ulike faseovergangene kan også påvirkes positivt, idet beslutningstagerne får et mer entydig, gjenkjennbart og godt beslutningsgrunnlag i hvert beslutningspunkt.

Administrerende direktør anbefaler at den reviderte veilederen godkjennes av styret og oversendes Helse- og omsorgsdepartementet. Videre anbefaler administrerende direktør at den reviderte veilederen erstatter gjeldende veileder for tidligfaseplanlegging i sykehusprosjekter fra 2011 og tas i bruk for alle nye prosjekter. Når det gjelder pågående prosjekter anbefales det at den reviderte veilederen tas i bruk fra nærmest påfølgende faseovergang, tilpasset det enkelte prosjektets behov og innhold.

Vedlegg:

1. Veileder for tidligfasen i sykehusbyggprosjekter